

Nieuwegein, 3 juli 2020

Betreft: Uitwerking pensioenakkoord

Geachte heer Koolmees,

Sinds de presentatie van de nadere uitwerking van het pensioenakkoord op 12 juni jl. heeft seniorenorganisatie KBO-PCOB uitvoerig met haar leden gesproken over het nieuwe contract. Ruim 2.100 leden vulden onze enquête in en/of namen deel aan een webinar. Daarnaast heeft een groep van leden met veel expertise op het pensioendossier hun licht over het nieuwe contract en bijbehorende ontwikkelingen laten schijnen. In deze brief delen wij, ook als lid van de klankbordgroep jong/oud, graag onze visie met u.

1. Het Nieuwe Contract (met uitgebreide risicodeling)

KBO-PCOB is in beginsel positief over de hoofdlijnen van het nieuwe contract. Over het loslaten van de rts als waarderingsmaatstaf, het verdwijnen van de hoge buffers en daarmee het creëren van meer zicht op een koopkrachtbestendig pensioen – een belangrijk doel uit het pensioenakkoord – zijn we enthousiast. Datzelfde geldt voor het idee dat de invloed van een positief of negatief rendement op het uiteindelijke pensioenresultaat voor alle deelnemers hetzelfde moet zijn. Ook kunnen we ons vinden in de keuze om gepensioneerden beperkter bloot te stellen aan al te grote risico's die verder gaan dan het mogelijk maken van indexatie. Driekwart van de ondervraagde senioren uit ons onderzoek spreekt zich ook uit voor zekerheid, stabiliteit en veiligheid tegenover grotere risico's. Een goede balans tussen risicovrij en (te) risicovol is kortom van belang. In dat licht staan we ook positief tegenover een solidariteitsreserve. Wel denken we dat er – meer dan nu het geval is – duidelijker, algemeen bindende regels aan zowel de omvang als het vullen en verdelen van de solidariteitsreserve verbonden moeten zijn. Generatiediscussies hierover moeten voorkomen worden.

2. Overgangperiode en overstap

Meer vragen en zorgen leven er rondom de overgangperiode tussen het huidige en nieuwe contract en de (uitgangspositie bij) overstap.

Zoals bij u bekend is, zijn de pensioenuitkeringen bij veel fondsen al zo'n twaalf jaar niet geïndexeerd. De indexatie-achterstand van gepensioneerden bedraagt daardoor intussen al zo'n 20 tot 25%. Een nieuw contract met meer zicht op indexatie laat echter nog tot 2026 op zich wachten. Om te voorkomen dat de achterstand nog groter wordt en het vertrouwen van gepensioneerden in het pensioenstelsel nog lager wordt, pleit KBO-PCOB er opnieuw voor om de criteria uit het nieuwe contract – zoals het projectierendement – al eerder van toepassing te laten zijn. Zo kan wellicht ook de forse indexatie-achterstand in ieder geval ten dele ingehaald worden. Voor die achterstand is volgens KBO-PCOB nog te weinig aandacht.

Grote vraagtekens hebben we ook bij de uitgangspositie bij overstap. Hoe de aanspraken van de huidige deelnemers worden gewaardeerd is namelijk nog niet duidelijk. Als bij het omzetten van de huidige aanspraken van gepensioneerden de regels uit het huidige ftk gehanteerd worden, beginnen gepensioneerden mogelijk met een schok aan het nieuwe contract. Hun vooruitzichten worden zo minder goed dan door het CPB – dat uitgaat van een dekkingsgraad van 100% - berekend. Dat is onnodig en voor KBO-PCOB ook niet acceptabel.

KBO-PCOB kan de uitwerking van het pensioenakkoord alleen steunen als voor zowel de tussenliggende periode als het invaren een adequate oplossing komt. Beiden zijn essentieel voor het draagvlak en het vertrouwen van gepensioneerden in het nieuwe contract.

3. Communicatie

Hoewel een meerderheid van onze achterban voorzichtig steun uitspreekt voor het nieuwe contract, leeft er ook onzekerheid. Eén van de meest gehoorde vragen onder onze leden is wat dit akkoord concreet voor hen betekent. *Hoeveel groter wordt de kans op indexatie, en op korten? En wat betekent dat dan precies voor de hoogte van mijn maandelijkse pensioenuitkering?* Wij kunnen niet genoeg benadrukken hoe belangrijk eerlijke, transparante en tijdige communicatie hierover is.

4. Uitvoeringskosten en maatschappelijk verantwoord beleggen

In de hoofdlijnennotitie wordt tevens vermeld dat de uitvoeringskosten door de overstap op het nieuwe pensioencontract tijdelijk zullen toenemen. KBO-PCOB merkt op dat de uitvoeringskosten met 8,4 miljard (op 31 miljard euro aan pensioenuitkeringen) per jaar al zeer fors zijn¹, naar onze mening te fors. Wij roepen u op de transitie ook aan te grijpen als een moment om kritisch naar de uitvoeringskosten te kijken en deze in overleg met de sector omlaag te brengen. Ook vormt de overstap een mooie aanleiding om het beleggingsbeleid van pensioenfondsen (opnieuw) onder loep te nemen. Steeds meer leden van KBO-PCOB geven aan het van belang te vinden dat hun pensioenfonds duurzaam en maatschappelijk verantwoord belegt.

¹ Martin ten Cate, *Waar blijft mijn pensioen? Hoe ons pensioenstelsel uw pensioen ondermijnt*, 2019.

5. Nabestaandenpensioen

Hoewel in de hoofdlijnen notitie slechts beperkt aandacht wordt geschonken aan het nabestaandenpensioen, willen wij ook in deze fase vast een aantal zaken omtrent het nabestaandenpensioen aan u meegeven. Het nabestaandenpensioen maakt immers, zoals de Stichting van de Arbeid terecht opmerkt, 'integraal onderdeel uit van het nieuwe contract'.

KBO-PCOB heeft zich diverse malen uitgesproken voor herziening en vooral verbetering van het nabestaandenpensioen. We zijn blij dat ook de Stichting van de Arbeid dat doet en dat de sociale partners daar naar geluisterd hebben. Wij steunen het voorstel de dekking van 70 procent van het ouderdompensioen op opbouwbasis bij overlijden na de pensioendatum te handhaven, evenals de diensttijdafhankelijke dekking en de langere doorlooptijd van de risicodekking. Dat laatste is zeker van belang voor vijftigers en zestigers die werkloos raken. Helaas is hun positie op de arbeidsmarkt ook in goede tijden lastig, lukt het hen niet altijd om op korte termijn ander werk te vinden en zo opnieuw weer nabestaandenpensioen op te gaan bouwen. Tegelijkertijd zien we dat bij hen de kans op overlijden gemiddeld genomen groter is dan bij jongere generaties. We vragen u dan ook met klem daar goed naar te kijken.

KBO-PCOB constateert met de Stichting van de Arbeid dat de overheid zich sinds de invoering van de Anw steeds teruggetrokken heeft en de verantwoordelijkheid voor een nabestaandenvoorziening voor een groot deel bij de individuele burger en de sociale partners heeft neergelegd. Dat, in combinatie met het feit dat steeds meer mensen geen (nabestaanden)pensioen opbouwen, vormt een fors probleem. Wij menen dat de overheid weer een groter deel van die verantwoordelijkheid op zich moet nemen en de Anw uit moet breiden. De voorstellen van de Stichting van de Arbeid sluiten daar goed bij aan. We vragen u dan ook dit bij de vormgeving van de nabestaandenvoorziening te betrekken.

6. Betrokkenheid senioren

Met deze uitwerking van het pensioenakkoord wordt opnieuw een flinke stap gezet richting een nieuw pensioenstelsel. Tegelijkertijd vragen tal van aspecten nog nadere uitwerking. Als ledenorganisatie van zowel oudere werkenden als gepensioneerden wil KBO-PCOB bij dit vervolgtraject nauw betrokken blijven. Gezien zeker de transitieperiode voor gepensioneerden een zeer belangrijke wordt, willen wij graag plaatsnemen in de op te richten transitiecommissie. Wij vertrouwen erop dat ons die mogelijkheid geboden wordt.

Alvast heel hartelijk dank voor uw aandacht.

Met vriendelijke groet,

Manon Vanderkaa,
Directeur KBO-PCOB